

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
İÇİNDEKİLER.....	9
KISALTMALAR	17
GİRİŞ	21

BİRİNCİ BÖLÜM

YABANCIALAR HUKUKU VE YABANCIALARIN TÜRKİYE'DE ÇALIŞMASI

I. YABANCIALAR HUKUKUNA GENEL BAKIŞ	25
A. Vatandaş ve Yabancı Ayrımı.....	25
B. Hukukî Statülerine Göre Yabancılar Arasındaki Ayrımlar.....	28
1. Vatansızlar ve Göçmenler	29
2. Uluslararası Koruma Statüsü ve Diğer Koruma Statülerinden Faydalananlar	30
a. Mülteciler, Şartlı Mülteciler ve İkincil Koruma Statüsü Sahipleri	31
b. Geçici Koruma Statüsü Sahipleri	32
C. Yabancılar Hukuku	33
D. Türk Hukukunda Yabancıların Hak ve Özgürlüklerinin Sınıflandırılması	35
1. Siyasi Haklar ve Yükümlülükler	35
2. Kamu Hakları.....	37
3. Özel Haklar.....	38
II. YABANCIALARIN ÇALIŞMA HAKKI VE ÖZGÜRLÜĞÜ	39
A. Yabancıların Çalışma Hakkı ve Özgürlüğüne Genel Bakış.....	39
1. Çalışma Hakkı ve Özgürlüğü	40
2. Çalışma Hakkının Hukukî Niteliği	41
B. Yabancıların Çalışma Özgürlüğü	42
1. Genel Olarak	42
2. Yabancıların Çalışma Hakkına İlişkin Bazı Milletlerarası Belgelerde Yer Alan Hükümler.....	43
3. Türk Hukukunda Yabancılara Çalışma Hakkı Tanınmasında Kabul Edilen Ölçütler	47

III. YABANCIALARIN TÜRKİYE'DE ÇALIŞMASI İLE İLGİLİ HÜKÜMLER	51
A. Genel Olarak	51
B. Türk Hukukunda Yabancıların Çalışması	53
1. Genel Olarak.....	53
2. Çalışma İzni veya Çalışma İzni Muafiyeti	54
3. Ön İzin.....	55
4. Çalışma İzni Türleri	57
a. Süreli Çalışma İzni	58
b. Süresiz Çalışma İzni.....	59
c. Bağımsız Çalışma İzni	60
5. Çalışma İzninin İstisnaâ Olarak Verilebileceği Yabancılar	61
6. Çalışma İzni Başvurusu ve Başvurunun Değerlendirilmesi	62
7. Çalışma İzni Başvurusunun Reddi Sebepleri.....	65
8. Çalışma İzni veya Çalışma İzni Muafiyetinin İkamet İzni ve Vize ile İlişkisi	65
9. Çalışma İzni Sahibi Yabancının İşveren Değişikliği	66
10. Çalışma İzninin Aşkıya Alınması ve İptali	67
C. Türkiye'de Çalışma İzni ile Bulunan Yabancıların Aile Birleşimi	67
IV. YABANCIALARIN TÜRKİYE'DEKİ MESLEKİ FAALİYETLERİNE GETİRİLMİŞ SİNIRLAMALAR	68
A. Genel Olarak	68
B. UİK Kapsamında Sınırlamaya İlişkin Hükümler	70
C. Diğer Kanunlarla Getirilen Sınırlamalar	71
1. Eğitim ve Öğretim Hizmetleri Bakımından	72
2. Sağlık Hizmetleri Bakımından	77
3. Avukatlık, Arabuluculuk, Noterlik ve Bazı Vekillik Hizmetleri Bakımından.....	78
4. Denizcilik ve Havayolu Hizmetleri Bakımından.....	80
5. Mühendislik ve Mimarlık Hizmetleri Bakımından.....	82
6. Ekonomik ve Finansal Hizmetler Bakımından.....	84
7. Turistik Hizmetler Bakımından	89
8. Basın Yayın Hizmetleri Bakımından	90
9. Madencilik ve Enerji Piyasası Hizmetleri Bakımından	91
D. Doğrudan Yabancı Yatırımlarda Yabancı Personel Çalıştırma.....	94
E. Serbest Bölgelerin Durumu.....	97

1. Serbest Bölgeler Kanunu ve İlgili Yönetmeliklerde Yer Alan Hükümler	97
2. UİK'de Yer Alan Hükümler	99

İKİNCİ BÖLÜM

NİTELİKLİ YABANCIALARIN SINIRASIRI ÇALIŞMASI VE TURKUAZ KART UYGULAMASININ DOĞUŞU

I. NİTELİKLİ YABANCIALARIN SINIRASIRI ÇALIŞMASI	101
A. İşgütünün Niteliğine Göre Tasnifi	101
B. Nitelikli İşgütünün Artan Önemi	102
C. Nitelikli Yabancılara Yönelik Düzenleme Yapma İhtiyacı	103
D. Nitelikli Kişilerin Göçmenler Arasındaki İstisnaî Konumu	104
E. Nitelikli Yabancıların Hareketliliğine İki Farklı Yaklaşım: Beyin Göçü ve Beyin Kazanımı	106
II. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA NİTELİKLİ YABANCIALARA ÖZGÜLENMİŞ UYGULAMALAR.....	108
A. Avrupa Birliği.....	109
1. Genel Olarak Mavi Kart Uygulaması	111
a. Uygulamanın Temelinde Yatan İhtiyaç	112
b. Türkiye Bakımından Mavi Kart Direktiflerinin Önemi	114
2. 2009/50 sayılı Direktife Göre Mavi Kart Uygulaması	115
a. Direktifin Temel Unsurları.....	116
(1) Kapsam	116
(2) Yüksek Nitelikli İstihdam.....	117
b. Mavi Kart Kabul Kriterleri ve Başvuru Usûlü	118
(1) Kabul Kriterleri.....	118
(2) Eğitim Düzeyi	120
(3) Asgarî Ücret Eşiği	123
3. 2021/1883 Sayılı Direktife Göre Mavi Kart Uygulaması	126
a. Direktifin Yenilenme Gerekçesi.....	126
b. Yeni Direktifle Öngörülen Hedefler.....	127
c. 2021/1883 sayılı Direktifle Getirilen Önemli Yenilikler	128
(1) Uygulanacak kişiler Bakımından	128
(2) Kabul Kriterleri Bakımından.....	131
(3) Asgarî Ücret Eşiği Bakımından	133

B. Amerika Birleşik Devletleri.....	133
1. Genel Olarak.....	133
2. H-1B Çalışma Vizesi	135
a. Kriterler.....	136
b. Elektronik Kayıt Sistemi	138
c. Çalışma Koşulları Tatbik Sertifikası	139
d. Uygulamada Yaşanan Problemler.....	140
3. İstihdam Temelli Yeşil Kart	140
a. Genel Olarak	140
b. Başvurabilecek Kişiler	141
c. EB-1 Kapsamında Yeşil Kart Alabilecek Kişilerin Belirlenmesinde Dikkate Alınacak Kriterler	142
(1) Olağanüstü Yeteneklere Sahip Kimseler.....	143
(2) Seçkin Profesörler ve Araştırmacılar	143
(3) Çok Uluslu Bir ABD Şirketinde Yönetici ve İdareciler.....	144
d. EB-2 Kapsamında Yeşil Kart Alabilecek Kişilerin Belirlenmesinde Dikkate Alınacak Kriterler	145
(1) İleri Düzeyde Eğitim Gerektiren Bir Mesleğin Mensubu Olmak	145
(2) Bilim, Sanat veya Ticarette Olağanüstü Yeteneklere Sahip Olmak.....	145
e. EB-3 Kapsamında Yeşil Kart Alabilecek Kişilerin Belirlenmesinde Dikkate Alınacak Kriterler	146
(1) Nitelikli İşçiler	146
(2) Profesyoneller	147
III. TURKUAZ KART UYGULAMASININ DOĞUŞU	147
A. Genel Olarak	147
B. Uygulamanın Temelinde Yatan Gereksinimler	148
C. Uygulamanın Oluşum Süreci.....	150
D. Uygulamanın Amacı	151
E. Uygulamanın Temelinde Yatan Esas: Uluslararası İşgücü Politikası.....	154
1. Genel Olarak.....	154
2. Politikanın Belirlenmesinde Yetkili Makamlar	156
3. Politikanın Belirlenmesinde Dikkate Alınacak Kriterler	160
a. Genel Olarak	160

b.	Uluslararası İşgücü Hareketliliği ve Bölgesel Gelişmeler	161
c.	Göç Kurulu Kararları.....	164
d.	İstihdam ve Çalışma Hayatına İlişkin Gelişmeler, Sektörel ve Ekonomik Dönemsel Değişiklikler	166
e.	Kalkınma Plan ve Programları	168
f.	Yabancının Uyruğunda Bulunduğu Ülkeyle İlgili İkili Ekonomik, Sosyal ve Kültürel İlişkiler.....	171
g.	Türkiye'nin Taraf Olduğu İkili veya Çok Taraflı Anlaşmalar ve Uluslararası Sözleşmeler	172
h.	Kamu Düzeni, Kamu Güvenliği ve Kamu Sağlığı	175
i.	Türkiye'ye Nitelikli İşgücü ve Yatırımcının Çekilmesine Yönelik Eylem, Tedbir, Proje, Plan, Program ile Diğer Ülke Uygulamalarına İlişkin Bilgiler	177
j.	Yurt Dışından Türkiye'ye Gelen ve Türkiye'den Yurt Dışına Giden İşgücüne İlişkin Politika Oluşturulmasına Katkı Sağlayacak Veri ve Analizler.....	177
k.	Türkiye ile Kaynak Ülkeler Arasında Mevcut veya Muhtemel Siyasi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel İlişkiler	178
l.	Uluslararası İşgücü Politikasının Uygulanmasında Ortaya Çıkan Hususlar.....	179
4.	Uluslararası İşgücü Politikasının Uygulanması.....	181

ÜÇUNCÜ BÖLÜM

TURKUAZ KART UYGULAMASI

I.	TURKUAZ KART VERİLEBİLECEK YABANCIALAR	183
A.	Genel Olarak	183
B.	Yüksek Nitelikli İşgücü Olarak Değerlendirilen Yabancılar	184
1.	Eğitim Düzeyi	186
2.	Ücret	188
3.	Meslekî Bilgi ve Deneyim	190
4.	Bilim ve Teknolojiye Katkı	194
C.	Yüksek Nitelikli Yatırımcı Olarak Değerlendirilen Yabancılar	194
1.	Yüksek Nitelikli Yatırımcı	197
2.	Yatırımin Bilimsel ve Teknolojik Gelişmeye Katkısı	199
3.	Yatırım ve İhracat Düzeyi ile İstihdam Büyüklüğü.....	200
D.	Bilim İnsanı veya Araştırmacı Yabancılar.....	201
1.	Bilimsel, Sinaî ve Teknolojik Gelişmeye Katkı	202

2. Ülke Menfaatleri Açısından Stratejik Kabul Edilen Çalışmalar ve Araştırmalar.....	203
E. Kültürel, Sanatsal ve Sportif Faaliyetler Açısından Uluslararası Düzeyde Başarılı Olan Yabancılar.....	205
1. Kültürel ve Sanatsal Faaliyetler	206
2. Sportif Faaliyetler	207
F. Türkiye'nin Lehinde Uluslararası Düzeyde Faaliyet Gösteren Yabancılar	209
1. Türkiye'nin ve Türk Kültürüne Uluşlararası Tanınırlığına ve Tanıtımına Katkı Sayılabilen Eylemler	209
2. Türkiye'nin Millî Menfaatlerine İlişkin Hususlarda Uluslararası Düzeyde Sayılabilen Faaliyetler.....	210
II. TURKUAZ KART BAŞVURUSU VE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	212
A. Başvuru Usulü	212
B. Başvurunun Değerlendirilmesiyle İlgili Hususlar.....	215
1. Puanlama Sistemi	215
2. Uygunluk Belgesi	216
3. İlgili Mercilerden Görüş Alınması	216
C. Başvurunun Reddi Sebepleri.....	217
1. Değerlendirme Kriterlerini Sağlamama	217
2. Uluslararası İşgücü Politikasına Uygun Olmama	217
3. Başvuruya Sahte veya Yanlıltıcı Belgelerle Yapmış Olma	218
4. Yabancı İstihdam Edilmesine İlişkin Gerekçenin Yeterli Görülmemesi	219
5. Türk Vatandaşlarına Hasredilen İş ve Meslekler İçin Başvuru Yapmış Olma.....	221
6. Kamu Düzeni, Kamu Güvenliği veya Kamu Sağlığı Bakımından Sakıncalı Görülen Yabancılara İlişkin Başvurular	221
7. Diğer Sebepler	224
III. TURKUAZ KART UYGULAMASININ İŞLEYİŞİYLE İLGİLİ HUSUSLAR	226
A. Geçiş Süresi Kaydı	226
B. Yetkili Aracı Kurum	227
C. Geçiş Süresi Kaydının Kaldırılması.....	229
D. TurkuaZ Kart'ın Sınırlanırılması	230
E. TurkuaZ Kart'ın İptali.....	231
F. TurkuaZ Kart Uygulamasına İlişkin Kararlara Karşı İtiraz Usulü ve Yargı Yolu	234

IV. TURKUAZ KART SAHİBİ YABANCIALARIN TÜRK YABANCIALAR HUKUKUNDA İSTİSNAÎ DURUMLARI	237
A. Türkiye'de Çalışma Hakkı ve Tâbi Oldukları Usûller Bakımından	237
B. Yabancıların Çalışma Özgürlüğünün Sınırlandığı Meslekler Bakımından	239
C. İkamet Hakkı Bakımından	240
D. Aile Birleşimi Bakımından: Turkuaz Kart Sahibi Yakını Kartı.....	244
E. Diğer Kamu Hakları ile İlgili Hükümler Bakımından.....	248
F. Özel Haklar ile İlgili Hükümler Bakımından	248
G. Siyasî Haklar ve Ödevler ile İlgili Hükümler Bakımından	248
H. Türk Vatandaşlığının Kazanılmasına İlişkin Hükümler Bakımından	249
SONUÇ	253
KAYNAKÇA	261